

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาหุ่นส่วนสุภาพเพื่อป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนในชุมชนและผลการเปลี่ยนแปลงภายหลังการพัฒนาหุ่นส่วนสุภาพเพื่อป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนในชุมชนหมู่ 4 ตำบลท่ามะกา อำเภوتاมะกา จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีขั้นตอนการศึกษา 3 ขั้นตอน คือ

- 1) การศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียนและบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง
- 2) การสร้างหุ่นส่วนสุภาพ กระบวนการรองรับการพัฒนาหุ่นส่วนสุภาพและความต่อเนื่องของหุ่นส่วนสุภาพ
- 3) การศึกษาผลลัพธ์ของการพัฒนาหุ่นส่วนสุภาพเพื่อป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียน

ซึ่งการนำเสนอผลการศึกษาแบ่งเป็น 7 ส่วน ดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยเรียนและผู้ดูแลหรือผู้ปกครองของเด็กวัยเรียน
 - 4.2 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน
 - 4.3 พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง
 - 4.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน
 - 4.5 บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกันการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน
 - 4.6 กระบวนการพัฒนาหุ่นส่วนสุภาพเพื่อป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนในชุมชน
 - 4.7 ผลการพัฒนาหุ่นส่วนสุภาพต่อการเปลี่ยนแปลงการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน
- พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมเสี่ยงในชุมชนหมู่ 4 ตำบลท่ามะกา อำเภوتاมะกา จังหวัดกาญจนบุรี

4.1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยเรียนและผู้ดูแลหรือผู้ปกครองของเด็กวัยเรียน

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละของเด็กวัยเรียนจำแนกตามข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กวัยเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 52)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	29	55.77
ชาย	23	44.23
อายุ		
6-8 ปี	22	42.31
9-12 ปี	30	57.69
อายุเฉลี่ย 8.80 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.71 อายุต่ำสุด 6 ปี อายุสูงสุด 12 ปี		
โรคประจำตัว		
ไม่มีโรคประจำตัว	45	86.54
หอบหืด	4	7.69
ภูมิแพ้	2	3.85
ชาลิ้นซีเมีย	1	1.92
ความพิการ		
ไม่พิการ	51	98.08
พิการ	1	1.92
พฤติกรรมเสี่ยง		
ไม่มี	13	25.00
ไม่อยู่นิ่ง/ชนกว่าปกติ	28	53.85
ชอบเล่นผาดโผน	8	15.38
ก้าวร้าว	3	5.77

จากตารางที่ 4.1 พบว่าเด็กวัยเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 55.77 อายุเฉลี่ย 8.80 ปี มีโรคประจำตัวร้อยละ 13.46 โรคประจำตัวที่พบบ่อย คือ หอบหืด (ร้อยละ 7.69) รองลงมาคือภูมิแพ้ (ร้อยละ 3.85) และ ชาลิ้นซีเมีย (ร้อยละ 1.92) เกือบทั้งหมดไม่มีความพิการ (ร้อยละ 98.08) พฤติกรรมเสี่ยงส่วนใหญ่ของเด็กวัยเรียน คือ ไม่อยู่นิ่ง/ชนกว่าปกติ คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมาคือ ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง คิดเป็นร้อยละ 25.00 และชอบเล่นผาดโผนร้อยละ 15.38 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2

จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลหรือผู้ปกครองจำแนกตามลักษณะทั่วไป

ลักษณะทั่วไป	จำนวน n = 45	ร้อยละ
<u>ความสัมพันธ์กับเด็กวัยเรียน</u>		
บิดา/มารดา	36	80.00
ปู่ย่า ตายาย	7	15.56
พี่เลี้ยง	1	2.22
แม่เลี้ยง	1	2.22
<u>เพศ</u>		
หญิง	35	77.78
ชาย	10	22.22
<u>อายุ</u>		
20 -40 ปี	20	44.44
41-60 ปี	23	51.11
> 60 ปี	2	4.44
ค่าเฉลี่ย = 41.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.42 อายุต่ำสุด 25 ปี อายุสูงสุด 69 ปี		
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ประถมศึกษา	13	28.89
มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.	19	42.22
ปริญญาตรี	13	28.89
<u>สถานภาพสมรส</u>		
คู่	34	75.56
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	11	24.44
<u>อาชีพ</u>		
ไม่มีอาชีพ(แม่บ้าน)	3	6.67
รับจ้าง	19	42.22
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	12	26.67
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	10	22.22
เกษตรกร	1	2.22
<u>รายได้ครอบครัว</u>		
รายได้เท่ากับรายจ่าย	18	40.00
รายได้มากกว่ารายจ่าย	12	26.67
รายได้น้อยกว่ารายจ่าย	15	33.33
<u>วิธีการอบรมเลี้ยงดู</u>		
ให้อิสระแต่เอาใจใส่	43	95.56
คอยกำหนดทุกอย่างให้กับลูก	1	2.22
ดูแลปกป้องทะนุถนอมลูกมากเกินไป	1	2.22

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ดูแลหรือผู้ปกครองของเด็กวัยเรียนส่วนใหญ่เป็นบิดา/มารดา (ร้อยละ 80.00) รองลงมา คือ ปู่ ย่า ตา ยาย (ร้อยละ 15.56) ร้อยละ 77.78 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-60 ปีมากที่สุด อายุเฉลี่ย 41.60 ปี อายุต่ำสุด 25 ปี อายุสูงสุด 69 ปี โดยมากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.คิดเป็นร้อยละ 42.22 มีสถานภาพสมรสคู่ร้อยละ 75.56 ร้อยละ 42.22 ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมา คือ ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายและรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 26.67, 22.22) ร้อยละ 40.00 รายได้ของครอบครัวเท่ากับรายจ่าย วิธีการเลี้ยงดูเด็กวัยเรียนที่ใช้มากที่สุด คือ การให้อิสระแต่เอาใจใส่ (ร้อยละ 95.56)

ตารางที่ 4.3

จำนวนและร้อยละของเด็กวัยเรียนที่เกิดการบาดเจ็บจำแนกตามสถานการณ์ของการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นและผลของการบาดเจ็บในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

เหตุการณ์ของการบาดเจ็บ	จำนวน (n = 33)	ร้อยละ
<u>จำนวนครั้งของการบาดเจ็บ</u>		
1 ครั้ง	21	63.64
2 ครั้ง	7	21.21
3 ครั้ง	5	15.15
<u>สถานที่เกิดเหตุ</u>		
บ้าน	19	57.58
โรงเรียน	9	27.27
บ้านและโรงเรียน	4	12.12
ถนน	1	3.03
<u>ช่วงเวลาการบาดเจ็บ</u>		
เช้า	6	18.18
กลางวัน	14	42.42
เย็น	11	33.33
กลางคืน	2	6.06

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

เหตุการณ์ของการบาดเจ็บ	จำนวน1(n = 33)	ร้อยละ
<u>ลักษณะการบาดเจ็บ</u>		
หกล้ม/สะดุด	19	57.58
จักรยานล้ม	6	18.18
ของมีคมบาด	5	15.15
ข้ามถนนถูกรถชน	1	3.03
ปืนอัดลมยิงใส่หู	1	3.03
โดนเพื่อนหยิกเลือดออก	1	3.03
<u>ลักษณะบาดแผล</u>		
แผลถลอก	18	54.55
แผลฉีกขาด	9	27.27
แผลซ้ำ บวม	5	15.15
แผลจากปืนอัดลม, ซ้ำ	1	3.03
<u>อวัยวะที่บาดเจ็บ</u>		
ศีรษะ/ใบหน้า/หู	5	15.15
แขน/มือ/นิ้วมือ	6	18.18
ขา/เท้า/นิ้วเท้า	10	30.30
แขนและขา	12	36.36
<u>การรักษาหลังบาดเจ็บ</u>		
ปฐมพยาบาลได้ด้วยตนเอง	24	72.73
ไปรักษาที่สถานพยาบาล	9	27.27
<u>ผลการรักษา</u>		
หายเป็นปกติ	31	93.94
หายแต่มีรอยแผลเป็น	2	6.06

จากตารางที่ 4.3 แสดงสถานการณ์ของการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นและผลของการบาดเจ็บในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาพบว่าเด็กวัยเรียนเกิดการบาดเจ็บทั้งหมด 33 คน ส่วนใหญ่บาดเจ็บ 1 ครั้ง (ร้อยละ 63.64) รองลงมา คือ 2 ครั้ง (ร้อยละ 21.21) และ 3 ครั้ง (ร้อยละ 15.15 ตามลำดับ ส่วนมากเกิดเหตุที่บ้าน (ร้อยละ 57.58) รองลงมา คือ ที่โรงเรียน (ร้อยละ 27.27) และทั้งบ้านและโรงเรียน (ร้อยละ 12.12) มักเกิดเหตุในช่วงเวลากลางวัน รองลงมา คือ ช่วงเย็นและเช้าร้อยละ 42.42, 33.33 และ 18.18 ลักษณะการบาดเจ็บส่วนใหญ่เกิดจากหกล้มหรือสะดุดล้ม (ร้อยละ 57.58) จักรยานล้ม (ร้อยละ 18.18) และของมีคมบาด (ร้อยละ 15.15) บาดแผลที่พบโดยมากเป็นแผลถลอกโดยพบร้อยละ 54.55 อวัยวะที่บาดเจ็บมากที่สุด คือ แขนและขา (ร้อยละ 36.36) หลังการบาดเจ็บเด็กสามารถปฐมพยาบาลได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 72.73) เกือบทั้งหมดแผลหายเป็นปกติ (ร้อยละ 93.94)

4.2 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บ
ของเด็กวัยเรียน

พฤติกรรมการป้องกันตนเอง	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรมการ ป้องกันการบาดเจ็บ
1. วิ่งเล่นขณะมีอาหาร หรือขนมใน ปาก	3.44	0.574	ปานกลาง
2. เล่นกรรไกร มีด ไม้แหลม วัตถุ วัสดุที่มีความแหลม	3.25	0.589	ปานกลาง
3. วิ่งเล่นเข้าไปในที่ชื้นแฉะ	3.26	0.629	ปานกลาง
4. เล่นดอกไม้ไฟ พลุ ประทัด	3.53	0.576	มาก
5. ลงเล่นน้ำในคลอง หรือสระน้ำ โดยว่ายน้ำไม่เป็น	3.51	0.727	มาก
6. ลงเล่นน้ำในคลอง หรือสระน้ำ โดยไม่มีผู้ปกครองดูแล	3.84	0.459	มาก
7. ถูกเพื่อนทำร้ายหรือโดนรังแก	2.73	0.952	ปานกลาง
8. ทำร้ายหรือรังแกเพื่อน	3.61	0.661	มาก
9. นั่งคูหนั่งหรือคูที่วิงขณะที่มีนักอันตรายหรือ โจร โพนตามลำพัง	3.28	0.636	ปานกลาง
10. เดินขึ้นบันไดโดยชิดข้างใดข้างหนึ่งหรือจับราวบันได	3.21	0.956	ปานกลาง
11. ปีนป่ายที่สูง	3.51	0.779	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

พฤติกรรมกรป้องกันตนเอง	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรมกร ป้องกันการบาดเจ็บ
12. ต่อเก้าอี้หรือต่อนันไดเพื่อหีบของที่สูงกว่าตัวฉัน	2.94	0.894	ปานกลาง
13. ใช้มือจับขอบประตูด้านในเพื่อปิด-เปิดประตู	3.63	0.714	มาก
14. เล่นกับสุนัขหรือแมว	2.44	1.017	น้อย
15. เล่นของเล่นที่ใช้สำหรับยิงได้ เช่น ปืน ลูกดอก หนังสติ๊ก	3.67	0.550	มาก
16. หีบสารเคมีที่มีอันตรายมาเล่น เช่น น้ำยาล้างห้องน้ำ ยาฆ่าแมลง น้ำยาซักผ้าขาวที่ใช้ในบ้าน	3.88	0.378	มาก
17. นั่งรถจักรยานยนต์หรือรถจักรยานโดยสวมหมวกนิรภัย	2.30	1.365	น้อย
18. เล่นโลดโผนขณะเดินข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือตรงทางเท้า	3.96	0.194	มาก
19. เล่นกับเพื่อนใกล้ถนนที่มีรถแล่นผ่าน	3.61	0.770	มาก
20. หีบขารับประทานด้วยตนเอง	3.55	0.679	มาก
รวม	3.35	0.698	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่าพฤติกรรมกรป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69) โดยเด็กวัยเรียนมีพฤติกรรมกรป้องกันการบาดเจ็บในเรื่องเล่นโลดโผนขณะเดินข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือตรงทางเท้ามากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19) รองลงมา คือ พฤติกรรมในเรื่องหีบสารเคมีที่มีอันตรายมาเล่น เช่น น้ำยาล้างห้องน้ำ ยาฆ่าแมลง น้ำยาซักผ้าขาวที่ใช้ในบ้าน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37) และการป้องกันเรื่องเล่นน้ำในคลองหรือสระน้ำ โดยไม่มีผู้ปกครองดูแล (ค่าเฉลี่ย 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45) ส่วนพฤติกรรมกรป้องกันการบาดเจ็บที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ นั่งรถจักรยานยนต์หรือรถจักรยานโดยสวมหมวกนิรภัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.36)

ตารางที่ 4.5

จำนวนและร้อยละของเด็กวัยเรียนจำแนกตามระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

ระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง	จำนวน n = 52	ร้อยละ
น้อย (น้อยกว่า 55)	0	0.00
ปานกลาง (55-64)	14	26.92
มาก (65-80)	38	73.08

จากตารางที่ 4.5 เมื่อนำข้อมูลในตารางที่ 4.4 มาจัดระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ น้อย ปานกลางและมาก ปรากฏว่าเด็กวัยเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมป้องกันตนเองในระดับ มาก (ร้อยละ 73.10) รองลงมา คือ ปานกลาง (ร้อยละ 26.90) และน้อย (ร้อยละ 0.00)

4.3 พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง

พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บ	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม ป้องกันการบาดเจ็บ
1. บอกวิธีการเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัยแก่เด็กก่อนเล่นจริง	3.31	0.738	ปานกลาง
2. ให้เด็กต่อเก้าอี้หรือบันไดเพื่อหีบของที่อยู่สูงกว่าตัวเด็ก	3.47	1.020	ปานกลาง
3. ให้เด็กจับขอบประตูหน้าต่างด้านใน เมื่อปิดประตูหน้าต่าง	3.47	0.786	ปานกลาง
4. ให้เด็กเล่นดอกไม้ไฟ ไม้ขีดไฟ ประทัด	3.70	0.633	มาก
5. ให้เด็กเล่นกับสุนัขหรือแมวจรจัด	2.75	1.063	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

พฤติกรรมกรรมการป้องกันการบาดเจ็บ	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรมกรรมการ ป้องกันการบาดเจ็บ
6. ให้เด็กเล่นของเล่นที่ยิ่งได้ ปืนลูกดอก หนังสือเด็ก	3.65	0.639	มาก
7. สอนให้เด็กเดินบนทางเท้าหรือเดินเลียบบนทางเท้า และไม่เล่น โลดโผนขณะเดิน	3.50	0.968	ปานกลาง
8. สอนหรือสนับสนุนเด็กฝึกว่ายน้ำ	2.77	1.074	ปานกลาง
9. ให้เด็กวิ่งเล่นขณะมีอาหาร หรือขนมในปาก	3.50	0.815	ปานกลาง
10. ดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้าและสายไฟให้อยู่ใน สภาพที่ใช้งานได้ดี	3.65	0.825	มาก
11. ตรวจสอบความปลอดภัยของสถานที่ที่เด็ก จะเล่นน้ำก่อนให้เด็กลงไปเล่น	3.52	0.919	มาก
12. ให้เด็กหิบบนรถรับประทานเองโดยลำพัง	3.61	0.860	มาก
13. บอกให้เด็กรู้ถึงอันตรายต่อร่างกายของ สารเคมี เช่น น้ำยาล้างห้องน้ำ ยาฆ่าแมลง น้ำยาซักผ้าขาวที่ใช้ในบ้าน	3.59	0.839	มาก
14. สอนให้เด็กทราบวิธีการโดยสารรถ เรือ รถไฟ ที่ปลอดภัย	3.09	1.083	ปานกลาง
15. ตรวจสอบความปลอดภัยของเครื่องเล่น สนามก่อนให้เด็กเล่น	3.13	0.943	ปานกลาง
16. สอนให้เด็กสวมหมวกนิรภัยขณะขี่ รถจักรยานยนต์	2.72	1.494	ปานกลาง
17. จัดการส่วนต่าง ๆ ของบ้านที่ชำรุด	3.36	0.805	ปานกลาง
18. สอนให้เด็กรู้จักป้องกันตนเองให้ ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ	3.56	0.656	มาก
19. ให้เด็กนั่งดูทีวีขณะมีฉากอันตราย โลด โผน ตามลำพัง	2.93	0.975	ปานกลาง
20. การตี คุตะคอกเด็ก เมื่อเด็กไม่ปฏิบัติ ในสิ่งที่ห้ามปราม	2.22	0.802	น้อย
รวม	3.27	0.907	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่าพฤติกรรมกำบังการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.907) โดยดูแลเด็กไม่ให้เกิดการบาดเจ็บในเรื่องการเล่นดอกไม้ไฟ ไม่จัดไฟ ประทัดมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.633) รองลงมา คือ มีการกำบังการบาดเจ็บในเรื่องการให้เด็กเล่นของเล่นที่ยิงได้ ปืนลูกดอก หนังสือตึก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.639) และดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้าและสายไฟให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.825) ส่วนเรื่องที่มีพฤติกรรมกำบังน้อยที่สุด คือ การดูแลคอกเด็กเมื่อเด็กไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ห้ามปราม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.802)

ตารางที่ 4.7

จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลหรือผู้ปกครองจำแนกตามระดับพฤติกรรมกำบังตนเอง
ให้แก่เด็กวัยเรียน

ระดับพฤติกรรมกำบังตนเอง	จำนวน n = 45	ร้อยละ
น้อย (น้อยกว่า 58)	5	11.11
ปานกลาง (59-67)	22	48.89
มาก (68-80)	18	40.00

จากตารางที่ 4.7 เมื่อจัดระดับพฤติกรรมกำบังการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง ออกเป็น 3 ระดับ คือ น้อย ปานกลางและมาก ปรากฏว่าผู้ดูแลหรือผู้ปกครองส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกำบังตนเองให้แก่เด็กวัยเรียนในระดับปานกลาง (ร้อยละ 48.89) รองลงมาคือ มาก (ร้อยละ 40.00) และน้อย (ร้อยละ 11.11) ตามลำดับ

4.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน

จากการศึกษาปัจจัยด้านเด็กและปัจจัยด้านผู้ดูแลหรือผู้ปกครองที่มีผลต่อการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน โดยปัจจัยด้านเด็กประกอบด้วย เพศ อายุ พฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมกำบังตนเอง ปัจจัยด้านผู้ดูแลหรือผู้ปกครองประกอบด้วย ความสัมพันธ์กับเด็กวัยเรียน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ วิธีการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรมกำบังการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนด้วยสถิติ

ไค-สแควร์ ปรากฏว่ามีตัวแปรที่เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แล้วไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิตินี้ คือ มีความถี่ในแต่ละเซลล์น้อยกว่า 5 มากกว่าร้อยละ 20 ของเซลล์ทั้งหมดในตารางการจรณ์ (วนิตา นุ่นเกลี้ยง และคณะ. 2555) ประกอบด้วยอาชีพของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง รายได้ครอบครัว พฤติกรรมการป้องกัน การบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียน จึงได้ตัดตัวแปรดังกล่าวออกจากการวิเคราะห์ ดังนั้น 1) ปัจจัยด้านเด็กวัยเรียน คือ เพศ อายุ พฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันตนเอง 2) ปัจจัยด้านผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง คือ ความสัมพันธ์กับเด็กวัยเรียน ระดับการศึกษา วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8
ปัจจัยที่มีผลต่อการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน

สาเหตุ	การบาดเจ็บ		Chi-square	P-value
	ไม่บาดเจ็บ	บาดเจ็บ		
ปัจจัยด้านเด็กวัยเรียน				
<u>เพศ</u>				
ชาย	9(39.13)	14(60.87)	0.70	0.78
หญิง	10(34.48)	19(65.52)		
<u>อายุ</u>				
6-8ปี	4(18.18)	18(81.82)	0.02	0.02
9-12ปี	16(53.33)	14(46.67)		
<u>พฤติกรรมเสี่ยง</u>				
ไม่เสี่ยง	8(61.54)	5(38.46)	0.06	0.10
เสี่ยง	11(28.21)	28(71.79)		
<u>พฤติกรรมการป้องกันตนเองของเด็ก</u>				
น้อย	5(45.45)	6(54.55)	1.30	0.52
ปานกลาง	5(19.23)	21(80.77)		
มาก	9(60.00)	6(40.00)		
ปัจจัยด้านผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง				
<u>ความสัมพันธ์กับเด็กวัยเรียน</u>				
พ่อ-แม่	13(33.33)	26(66.67)	0.41	0.51
ผู้ดูแลหรือปกครอง	6(46.15)	7(53.85)		
<u>ระดับการศึกษาผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง</u>				
ประถมศึกษา	5(38.46)	8(61.54)	0.64	0.73
สูงกว่าระดับประถมศึกษา	10(31.25)	22(68.75)		
<u>วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก</u>				
ให้อิสระ	10(30.30)	23(69.70)	0.48	0.50
เข้มงวด	5(41.67)	7(58.33)		

จากตารางที่ 4.8 พบว่าอายุของเด็กวัยเรียนเป็นปัจจัยเดียวที่มีผลต่อการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยเด็กวัยเรียนที่มีอายุ 6-8 ปีจะเกิดการบาดเจ็บมากกว่าเด็กวัยเรียนที่มีอายุ 9-12 ปี

4.5 บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกันการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน

จากการสัมภาษณ์บุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาล ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินจำนวน 4 คน พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานเวชกรรมสังคม จำนวน 3 คน บุคลากรสุขภาพนอกโรงพยาบาล ประกอบด้วย อสม.จำนวน 3 คน บุคลากรในกองงานสาธารณสุขเทศบาลตำบลท่ามะกาจำนวน 2 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 10 คน ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและกรรมการหมู่บ้าน ครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 3 คน ตำรวจจำนวน 1 คน อพพร.จำนวน 1 คนและจิตอาสา (ผู้พิการ) จำนวน 1 คน สามารถวิเคราะห์การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนและนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4.9

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกันการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน

ผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียน	บทบาทหน้าที่
1. พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน	<ul style="list-style-type: none"> - สำหรับการดำเนินงานในโรงพยาบาลนั้นพบว่าส่วนใหญ่เน้นการรักษาพยาบาลเบื้องต้นตามลักษณะการบาดเจ็บและอุบัติเหตุที่พบ เน้นให้คำแนะนำเพื่อ การดูแลบาดแผลและการมาฉีดวัคซีนป้องกันบาดทะยักตามระยะเวลานัด มีการติดตามผลการรักษากรณีเด็กวัยเรียนมาตามแพทย์นัดเป็นระยะจนกว่าจะสิ้นสุดการรักษา ส่วนการให้คำแนะนำเพื่อป้องกันหรือเฝ้าระวังอุบัติเหตุครั้งต่อไปมีการให้บ้างตามโอกาสและลักษณะการบาดเจ็บที่เกิดขึ้น แต่ไม่ได้ปฏิบัติอย่างเด่นชัด - นอกจากนี้ ยังพบบทบาทการถูกเชิญเป็นวิทยากรให้สอนสุขศึกษาในโรงเรียน แต่ก็เป็นการสอนภายหลังการเกิดการบาดเจ็บเช่นกัน เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การช่วยฟื้นคืนชีพเบื้องต้นให้กับเด็กนักเรียน เป็นต้น เนื้อหาที่สอนเกี่ยวกับการสาธิตวิธีการห้ามเลือดและการควบคุมกระดูกบริเวณที่หัก โดยไม่มีเนื้อหาที่เน้นหรือให้ความสำคัญกับการป้องกันอุบัติเหตุ รวมทั้งเป็นการสอนเฉพาะกรณีที่ได้รับเชิญเท่านั้น ไม่มีการสอนที่กำหนดเป็นการบริการของโรงพยาบาลให้แก่โรงเรียน - สำหรับในชุมชนพบว่าพยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉินยังไม่เคยให้บริการสุขภาพเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุให้แก่เด็กหรือประชาชนกลุ่มใดในชุมชน - ส่วนข้อมูลเด็กวัยเรียนที่เกิดการบาดเจ็บของแผนก พบว่าจัดเก็บเพื่อรายงานเป็นสถิติการเกิดอุบัติเหตุของ โรงพยาบาลเท่านั้น โดยยังไม่มีการส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงพยาบาลและนอกโรงพยาบาล

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกัน การบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียน	บทบาทหน้าที่
2. บุคลากรในกองงาน สาธารณสุขเทศบาลตำบล ท่ามะกา	- เน้นประสานการทำงาน โครงการ/กิจกรรมตามยุทธศาสตร์หลักของเทศบาลกับผู้นำ ในชุมชนต่างๆ โครงการ/กิจกรรมส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสร้างเสริม สุขภาพทั่วไปหรือกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพภายใต้แนวทางของกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็ก และผู้ด้อยโอกาส ส่วนโครงการป้องกันอุบัติเหตุในชุมชนให้แก่เด็กวัยเรียนโดยตรง พบว่ายังไม่เคยมีการดำเนินการ
3. พยาบาลวิชาชีพที่ ปฏิบัติงานในหน่วยงาน เวชกรรมสังคม	- บทบาทหลัก คือ ประสานงานกับ โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทุก โรงเรียนในเขตความรับผิดชอบของตำบลท่ามะกาเพื่อสนับสนุนครูและนักเรียนใน การดำเนินกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับการป้องกันโรค ระบาด โรคตามฤดูกาล โรคอุบัติใหม่ การป้องกันการเกิดโรคตามนโยบายกระทรวง สาธารณสุข การป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจรและสุขบัญญัติ 10 ประการ สำหรับ การป้องกันอุบัติเหตุพบว่าส่งเสริมให้ครูเน้นการให้คำแนะนำ นักเรียนให้เห็น ความสำคัญของการป้องกันอุบัติเหตุแบบทั่วไป แต่ไม่ได้จัดเป็นกิจกรรมเฉพาะทั้ง การจัดการ โดยพยาบาลเวชกรรมสังคมหรือจัดการร่วมกับ โรงเรียน
4. ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้านผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน)	- พบว่าดำเนินการในลักษณะของการดูแลสิ่งแวดล้อมทั่วไปในชุมชนให้ปลอดภัยโดย ไม่ได้ให้ความสำคัญกับประชาชนกลุ่มใดเป็นพิเศษ เช่น ตัดต้นไม้ข้างทาง ช่อมฝิว การจราจร ทำป้ายบอกทางและป้ายสัญญาณจราจร ในถนนเส้นทางหลักของชุมชน มี การดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมเฉพาะพื้นที่ที่ต้องดำเนินการเร่งด่วนภายใต้ งบประมาณที่ได้รับเท่านั้น
5. อสม.	- ส่วนใหญ่ทำหน้าที่ให้ความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นตามหลักการบาดเจ็บแก่ ประชาชนทั่วไปทั้งภายในรพ.สต.และระหว่างเยี่ยมบ้านโดยไม่ได้กำหนดลำดับ ความสำคัญกับประชาชนกลุ่มใดเป็นพิเศษ ความรู้ที่สอน เช่น การห้ามเลือดเมื่อเกิด อุบัติเหตุ เป็นต้น โดยเป็นความรู้ที่ได้รับจากการอบรมของพยาบาลที่ปฏิบัติงานใน หน่วยงานเวชกรรมสังคมหรือพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานใน รพ.สต. แต่ไม่พบว่ามี การให้คำแนะนำการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กในชุมชนเป็นการเฉพาะ
6. ครูในโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา	- สำหรับสาระการสอนพบว่ามีการสอนการป้องกันอุบัติเหตุในวิชาสุขศึกษาของชั้น เรียนประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยรายละเอียดของการสอนจะไม่เท่ากันในแต่ละชั้นปี กล่าวคือ - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สอนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในบ้านและใน โรงเรียน อุบัติเหตุจากการเล่นและอันตรายที่ไม่คาดคิด - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สอนความรู้เกี่ยวกับอุบัติเหตุและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิด อุบัติเหตุในบ้านและการป้องกันอุบัติเหตุในบ้าน อุบัติเหตุในโรงเรียนและการป้องกัน อุบัติเหตุในโรงเรียน อุบัติเหตุในการเดินทาง - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สอนเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิต เช่น ความปลอดภัยจาก อุบัติเหตุในบ้าน ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุในโรงเรียน ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ จากการเดินทาง - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สอนเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิต เช่น การใช้ยาอย่างถูกวิธี เป็นต้น - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากการเล่น กีฬา - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สอนเกี่ยวกับการป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรม เสี่ยงต่อสุขภาพและการเกิดอุบัติเหตุ

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกัน การบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียน	บทบาทหุ้นส่วนสุขภาพ
6. ครูในโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - ในทุกโรงเรียนพบว่าไม่มีห้องพยาบาล แต่จะมีการกำหนดครูที่ทำหน้าที่เฉพาะสำหรับดูแลเด็กนักเรียน เมื่อเจ็บป่วยหรือปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุ โดยยังไม่มีกิจกรรมใด ๆ เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุให้แก่ เด็กนักเรียนเป็นการเฉพาะ - สำหรับสนามของทุกโรงเรียนพบว่าบางส่วนถูกปรับให้เป็นพื้นยางสังเคราะห์เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุจากแรงกระแทกของพื้นในสนามเด็กเล่นในขณะที่พื้นบางส่วนยังเป็นปูนซีเมนต์ - การจัดห้องเรียนพบว่าการดูแลให้นักเรียนจัดเก้าอี้อย่างเป็นระเบียบ แต่จากการสังเกตพบว่าหน้าต่างของทุกห้องในโรงเรียนมีบางส่วนที่มีการใช้ลวดมัดเพื่อให้สามารถเปิด-ปิดได้ เพราะตะขอเกี่ยวหน้าต่างชำรุดและยังไม่ได้รับการซ่อมแซม - ทุกโรงเรียนพบว่าการขอความร่วมมือจากผู้ดูแลหรือผู้ปกครองที่ใช้นานพาหนะรับ-ส่งนักเรียนให้จอดรถส่งนักเรียนที่ด้านนอกของโรงเรียนเท่านั้น - ครูมีการสอนการจัดระเบียบแถวเพื่อขึ้น-ลงบันได โดยกำหนดให้เด็กนักเรียนเดินขึ้นบันไดเฉพาะด้านขวามือและเดินลงบันไดเฉพาะทางซ้ายมือ ให้เด็กจับราวบันไดขณะเดินและห้ามวิ่งขึ้นลงบันได มีการกำกับดูแลพื้นบันไดไม่ให้มีสิ่งกีดขวาง - ทุกโรงเรียนมีการดูแลสิ่งแวดล้อมทั่วไปในโรงเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น กำกับนักเรียนการโรงในการทำความสะอาดโรงเรียน ดูแลให้นักเรียนทุกคนช่วยกันดูแลความสะอาดในห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียน มีการกำจัดสิ่งของที่พบตามต้นไม้ เป็นต้น
7. อปพร.	<ul style="list-style-type: none"> - พบว่าร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจตราชุมชนเฉพาะเรื่องเมาไม่ขับเท่านั้น โดยไม่มีกิจกรรมการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กโดยเฉพาะ
8. ตำรวจ	<ul style="list-style-type: none"> - ทำหน้าที่เป็นวิทยากรรับเชิญไปสอนและให้ความรู้เรื่องกฎหมายจราจรให้แก่โรงเรียนที่เชิญสอน แต่ยังไม่เคยมีการดำเนินการเชิญรถเพื่อสอนการป้องกันอุบัติเหตุให้กับในโรงเรียนในพื้นที่
9. จิตอาสา (ผู้พิการ)	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรรับเชิญตาม โรงเรียนต่าง ๆ โดยบรรยายเกี่ยวกับประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุของตนเองเพื่อเป็นข้อเตือนใจให้นักเรียนตระหนักเรื่องการป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุให้มากยิ่งขึ้นและเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมณรงค์เพื่อการป้องกันอุบัติเหตุแก่ประชาชนทั่วไปตามที่หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่จัดขึ้น เช่น การณรงค์ขับขี่ยปลอดภัยในเทศกาลปีใหม่ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้างต้นจะเห็นได้ว่าบุคลากรสุขภาพเน้นบทบาทของการรักษาพยาบาล ภายหลังจากการบาดเจ็บทันทีและการให้คำแนะนำเพื่อการดูแลบาดแผลภายหลังจากการบาดเจ็บ ขณะที่ไม่ได้เน้นการป้องกันการบาดเจ็บในครั้งต่อไป สำหรับการป้องกันการบาดเจ็บที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำนั้นจะดำเนินการในรูปของโครงการหรือกิจกรรมกับประชาชนทั่วไปโดยไม่ได้มีเด็กวัยเรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ในส่วนของบุคลากรทางการศึกษาพบว่ามีสาระการสอนเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการสร้างทักษะชีวิตให้เด็กมีพฤติกรรมความปลอดภัยขณะอยู่ในโรงเรียน แต่การป้องกันการบาดเจ็บที่เป็นความร่วมมือกับผู้ดูแลหรือผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้อง

อื่น ๆ พบว่ามีไม่มาก ในขณะที่ชุมชนยังไม่ได้ให้ความสนใจกับการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนมากนัก แต่จะเน้นการจัดการความปลอดภัยในลักษณะของการปรับโครงสร้างกับพื้นฐานและสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยทั่วไป หลังจากการวิเคราะห์ดังกล่าวทำให้ประเมินได้ว่าการสร้างหุ้นส่วนสุขภาพนั้น ควรเน้นบทบาทที่ปฏิบัติอยู่เดิมของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดมาปรับหรือผลักดันให้เด่นชัดมากขึ้น ส่วนบทบาทการป้องกันที่ยังไม่ชัดเจนจะต้องส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจนเป็นความเคยชินในการดำเนินชีวิตหรือในการทำงาน นอกจากนี้ จะต้องเชื่อมโยงบทบาทของผู้เกี่ยวข้องของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกันให้กลายเป็นบทบาทของการประสานร่วมมือที่ต่างฝ่ายต่างเอื้อทรัพยากรที่มีให้ทุกคนได้ใช้และได้รับประโยชน์ต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุให้แก่เด็กวัยเรียนในชุมชน

4.6 กระบวนการพัฒนาหุ้นส่วนสุขภาพเพื่อป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนในชุมชน

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียนทั้งปัจจัยจากเด็กวัยเรียน ปัจจัยด้านผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าการพัฒนาให้เกิดขึ้นส่วนสุขภาพเพื่อป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนในชุมชนนั้น จะต้องเริ่มจากการนำผู้ดูแลหรือผู้ปกครองเด็กวัยเรียน พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติในหน่วยงานเวชกรรมสังคม อสม. บุคลากรในกองงานสาธารณสุขเทศบาลตำบลท่ามะกา ผู้นำชุมชนที่ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตำรวจและจิตอาสา (ผู้พิการ) มาร่วมรับทราบข้อมูลสถานการณ์การบาดเจ็บและปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดการบาดเจ็บในเด็กวัยเรียน

หลังจากนั้นสะท้อนบทบาทซึ่งกันและกันถึงสิ่งที่ได้ปฏิบัติและสิ่งที่ควรปฏิบัติแต่ยังไม่ได้ปฏิบัติหรือยังปฏิบัติไม่เต็มที่เพื่อให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญและตระหนักในบทบาทของตนเอง บทบาทของผู้เกี่ยวข้องและบทบาทร่วมซึ่งกันและกัน รวมทั้งช่วยกันคิด โครงการหรือกิจกรรมที่มีเป้าหมายอยู่ที่การป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียน มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ ทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนงบประมาณและระยะเวลาดำเนินการ มีการกำหนดวิธีประสานงาน วิธีสื่อสาร วิธีดำเนินการและประเมินผลเป็นระยะเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ร่วมกันเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่พบจนกระทั่ง โครงการและกิจกรรมทั้งหมดสำเร็จลุล่วง รวมทั้งประเมินประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับ

จากแนวทางดังกล่าวข้างต้น โดยผู้วิจัยจะโน้มน้าวผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายนำไปปฏิบัติด้วยเทคนิค วิธีการและกิจกรรมที่หลากหลายบนการคงไว้ซึ่งหลักการของแนวคิดหุ้นส่วนสุขภาพ จนกระทั่งเกิดการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างเต็มที่และปรากฏการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็ก พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่

เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครองและมีการจัดสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ปลอดภัย ซึ่งสามารถวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพได้เป็น 3 ระยะ คือ ระยะการสร้างหุ่นส่วนสุขภาพ ระยะการสร้างระบบรองรับการทำงานหุ่นส่วนสุขภาพ และระยะพัฒนาความต่อเนื่องของหุ่นส่วนสุขภาพ แต่แต่ละระยะมีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างหุ่นส่วนสุขภาพ

เป็นระยะของการนำผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดประกอบด้วยเด็กวัยเรียน ผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติในหน่วยเวชกรรมสังคม อสม. บุคลากรในกองงานสาธารณสุขเทศบาลตำบลท่ามะกา ตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนครู โรงเรียนระดับประถมศึกษา ตัวแทนตำรวจและจิตอาสา (ผู้พิการ) มาร่วมรับฟังผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุของเด็กวัยเรียน สถานการณ์บาดเจ็บของเด็กวัยเรียนในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ข้อมูลของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครองและปัจจัยที่มีผลต่อการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งได้แก่ อายุของเด็กวัยเรียน เพื่อสะท้อนความเป็นจริงของเหตุการณ์การบาดเจ็บที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมทั้งให้มีการถ่ายทอดประสบการณ์จริงของเด็กวัยเรียนและผู้ดูแลของเด็กวัยเรียนทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุเพื่อให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบาดเจ็บว่ามีผลกระทบต่อบุคคลและครอบครัวอย่างไร จากนั้นให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียนทั้งปัจจัยจากตัวเด็ก ปัจจัยจากครอบครัว ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมของชุมชนและสะท้อนคิดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างไร โดยให้แสดงความคิดเห็นถึงบทบาทที่ปฏิบัติอยู่เดิมของตนเอง บทบาทที่ยังไม่ได้ปฏิบัติ บทบาทร่วมระหว่างหน่วยงานที่ปฏิบัติอยู่เดิมและบทบาทร่วมระหว่างหน่วยงานที่ยังไม่ได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติยังไม่ครบถ้วน

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงนี้เน้นการประชุมกลุ่มย่อยเป็นระยะจนกระทั่งผู้เกี่ยวข้องยอมรับต่อสถานการณ์ปัญหาและประสงค์ที่จะร่วมกิจกรรมตลอดกระบวนการ ต่อจากนั้นจึงจัดการประชุมกลุ่มใหญ่เพื่อสร้างพลังกลุ่มโดยยึดตามความสะดวกของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลักและไม่เน้นปริมาณของผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อให้เกิดความเต็มใจในการเข้าร่วม แต่องค์ประกอบของสมาชิกในการประชุมแต่ละครั้งจะพยายามโน้มน้าวให้มีบุคลากรสุขภาพและผู้นำชุมชนเป็นสมาชิกกลุ่มเพื่อเป็นแกนกลางในการให้ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายให้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองให้มากขึ้นและช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิดถึงกิจกรรมตามที่แต่ละฝ่ายควรปฏิบัติหรือประสานร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระยะต่อไป

เทคนิคที่ใช้ในการประชุมกลุ่มย่อยประกอบด้วยการสนทนากลุ่มโดยเน้นให้สมาชิกที่เข้าร่วมประชุมแต่ละครั้งได้เล่าประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยเรียนหรือประสบการณ์การดูแล

เด็กวัยเรียนที่ได้รับบาดเจ็บของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง โดยให้สมาชิกอื่นแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่อประสบการณ์นั้น ๆ วิเคราะห์สาเหตุที่เกิดอย่างรอบด้านและระบุแนวทางการป้องกันหรือแก้ไขสาเหตุเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ในครั้งต่อไป จนกระทั่งเห็นเป็นความจำเป็นที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียน

เทคนิคที่ใช้ในการประชุมกลุ่มใหญ่ คือ การใช้เทคนิคบันไดไม้ไผ่ ซึ่งเทคนิคนี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องระบุถึงเหตุการณ์บาดเจ็บที่เกิดจริงในชุมชนในอดีต (2 ปีที่ผ่านมา) เหตุการณ์บาดเจ็บที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนในปัจจุบันและความปลอดภัยของเด็กวัยเรียนในชุมชนที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต (2 ปีข้างหน้า) โดยต้องครอบคลุมการวิเคราะห์สาเหตุของการบาดเจ็บทั้งจากตัวเด็ก ครอบครัว สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและในชุมชนและบทบาทผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย หลังจากนั้นให้ร่วมกันคิดกิจกรรมการป้องกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กวัยเรียน 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่เด็กวัยเรียน ครอบครัว ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินการได้ด้วยตนเอง กิจกรรมที่เด็กวัยเรียน ครอบครัว ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินการร่วมกัน และกิจกรรมที่ต้องพึ่งพางบประมาณจากชุมชนหรือภาครัฐ ผลของการร่วมคิดได้กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมที่เด็กวัยเรียน ครอบครัว ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินการได้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมบ้านปลอดภัย กิจกรรมโรงเรียนสีขาวและกิจกรรมชุมชนปลอดภัยไร้อุบัติเหตุ

2. กิจกรรมที่เด็กวัยเรียน ครอบครัว ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินการร่วมกัน ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมสอนเด็กว่ายน้ำ กิจกรรมรณรงค์สวมหมวกกันน็อกโดยร่วมจ่ายระหว่างผู้ดูแลและกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลท่ามะกาเพื่อซื้อหมวกกันน็อกให้แก่ครอบครัวที่มีเด็กวัยเรียนและกิจกรรมจิตอาสาร่วมตรวจหมู่บ้าน

3. กิจกรรมที่ต้องพึ่งพางบประมาณจากชุมชนหรือภาครัฐ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมติดตั้งเครื่องเสียงในชุมชนหมู่บ้านและกิจกรรมรณรงค์ลดอุบัติเหตุในชุมชน

เมื่อได้กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้แล้วผู้วิจัยได้โน้มน้าวให้ผู้เกี่ยวข้องระดมความคิดเห็นถึงกิจกรรมที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดที่จะดำเนินการภายใต้ความร่วมมือในการทำงานของทุกฝ่ายงบประมาณที่มีและระยะเวลาที่เอื้ออำนวยซึ่งได้กิจกรรมที่จะนำมาเขียนเป็นโครงการ 3 โครงการ คือโครงการบ้านปลอดภัย โครงการโรงเรียนสีขาวและโครงการชุมชนปลอดภัยไร้อุบัติเหตุในระยะที่ 1 นี้ ใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้นประมาณ 3 เดือน

ระยะที่ 2 การสร้างระบบรองรับการทำงานของหุ้นส่วนสุขภาพ

ระยะนี้เป็นระยะของการนำโครงการที่ได้จากระยะที่ 1 มาเขียนให้สมบูรณ์และขออนุมัติงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเขียนโครงการนั้น บุคลากรสุขภาพจากทั้งในโรงพยาบาลและนอกโรงพยาบาลเป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยมีผู้เกี่ยวข้องส่วนอื่น ๆ ช่วยให้มีข้อมูล

ประกอบ เมื่อโครงการได้รับอนุมัติงบประมาณแล้ว ได้มีการนัดประชุมร่วมกันเพื่อกำหนด ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ร่วมดำเนินโครงการเพื่อขับเคลื่อนการทำงาน ในการดำเนินงานแต่ละโครงการนั้น จะเน้นการประชุมกลุ่มย่อยตามวัน เวลาที่สมาชิกส่วนใหญ่สะดวก เพื่อพูดคุยถึงสิ่งที่ต้องเตรียมการ วิธีการดำเนินการ ผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดในแต่ละช่วงเวลา บทบาทหน้าที่เฉพาะที่ต้องปฏิบัติ บทบาทร่วมที่ต้องช่วยเหลือกัน กติกาในการทำงานร่วมกันและสิ่งที่ต้องปรับปรุง แก้ไข เมื่อพบปัญหาอุปสรรค

กระบวนการดำเนินงานแต่ละโครงการในระยะนี้ ปรากฏผล ดังนี้

1. โครงการบ้านปลอดภัย มีการประชุมร่วมกัน 2 ครั้ง สมาชิกในโครงการประกอบด้วย เด็กนักเรียน ผู้ดูแลเด็ก พยาบาลวิชาชีพทั้งจากในโรงพยาบาลและนอกโรงเรียน อสม. และ ผู้นำชุมชน กิจกรรมที่ดำเนินการ คือ จัดประกวดบ้านปลอดภัยด้วยการตั้งเกณฑ์การประกวด ตั้งคณะกรรมการประกวด และกำหนดระยะเวลาของการให้จัดบ้านและระยะเวลาของการตัดสิน ผลการประกวด ผู้มีบทบาทหลักในโครงการนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพ ทั้งในและนอกโรงพยาบาล อสม. และผู้ดูแลเด็กตามลำดับ

2. โครงการ โรงเรียนสีขาว มีการประชุมร่วมกัน 4 ครั้ง สมาชิกในโครงการประกอบด้วย เด็กวัยเรียน ผู้ดูแลเด็ก พยาบาลวิชาชีพทั้งจากในโรงพยาบาลและนอกโรงพยาบาล ครู อสม. ตำรวจ และจิตอาสา (ผู้พิการ) กิจกรรมที่ดำเนินการประกอบด้วย การสำรวจจุดเสี่ยงในชุมชน จัดนิทรรศการ รณรงค์และประกวดวาดภาพพฤติกรรมความปลอดภัย ผู้มีบทบาทหลักในโครงการนี้ คือ ครูในโรงเรียน เด็กวัยเรียนและพยาบาลวิชาชีพทั้งในและนอกโรงพยาบาลตามลำดับ

3. โครงการชุมชนปลอดภัยไร้อุบัติเหตุ มีการประชุมร่วมกัน 2 ครั้ง สมาชิกในโครงการ ประกอบด้วยเด็กวัยเรียน ผู้ดูแลเด็ก พยาบาลวิชาชีพทั้งจากในโรงพยาบาลและนอกโรงพยาบาล ผู้นำชุมชน อสม. ตำรวจและจิตอาสา (ผู้พิการ) กิจกรรมที่ดำเนินการประกอบด้วย การสำรวจจุดเสี่ยง การจัดทำป้ายเตือนภัยบริเวณจุดเสี่ยง การติดตั้งป้ายจราจรเพิ่มเติม และการลาดตระเวนในชุมชน ผู้มีบทบาทหลักในโครงการนี้ คือ ผู้นำชุมชน ผู้ดูแลเด็กและพยาบาลวิชาชีพ ทั้งจากในโรงพยาบาลและนอกโรงพยาบาลตามลำดับ

สำหรับบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องที่เป็นบทบาทหลักและบทบาทร่วม หรือบทบาท ประสาน มีดังนี้

ตารางที่ 4.10

บทบาทหน้าที่หลักและบทบาทร่วมหรือบทบาทประสานของผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกัน การบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน

ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหลัก	บทบาทร่วมหรือบทบาทประสาน
1. พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานที่หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินและพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานที่หน่วยเวชกรรมสังคม	<ol style="list-style-type: none"> 1. สะท้อนข้อมูลสถานการณ์การบาดเจ็บของเด็กนักเรียนในชุมชนและปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน 2. สอนเด็กนักเรียนในชุมชน เด็กวัยเรียนในโรงเรียน ผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุและวิธีการของการบาดเจ็บและการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียน 3. อบรมนักเรียนจิตอาสาให้เป็นหมอน้อยที่มีความรู้และทักษะในการเฝ้าระวังภัยเสี่ยงที่อาจนำมาซึ่งการบาดเจ็บ 4. เชื่อมบ้านเด็กวัยเรียนและผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง โดยเน้นเป็นพิเศษเรื่องพฤติกรรมปลอดภัย การจัดสิ่งแวดล้อมในบ้านและบริเวณบ้าน และการเฝ้าระวังความเสี่ยงที่อาจนำมาซึ่งการบาดเจ็บทั้งในบ้านและนอกบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกแบบกิจกรรมและวิธีการดำเนินงานในทุกโครงการแต่ละขั้นตอน 2. ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานทุกโครงการ และให้ความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาอุปสรรคในการทำงาน 3. เป็นสมาชิกในทุกโครงการในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (กรณีที่ไม่ได้แสดงบทบาทหลัก)
2. บุคลากรในกองงานสาธารณสุขของเทศบาลตำบลท่ามะกา	<ol style="list-style-type: none"> 1. อำนวยความสะดวกเรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรในการดำเนินโครงการ 2. กำกับดูแลการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบ 3. ให้ข้อมูลบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยในชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกแบบกิจกรรมและวิธีการดำเนินงานในทุกโครงการแต่ละขั้นตอน 2. ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานทุกโครงการ และให้ความช่วยเหลือเพื่อประสบปัญหาอุปสรรคในการทำงาน 3. เป็นสมาชิกในทุกโครงการในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (กรณีที่ไม่ได้แสดงบทบาทหลัก)
3. อสม.	<ol style="list-style-type: none"> 1. สะท้อนข้อมูลสถานการณ์การบาดเจ็บของเด็กวัยเรียนในชุมชนและสาเหตุการเกิด 2. สอนความรู้เบื้องต้นให้เด็กวัยเรียนในชุมชน เด็กวัยเรียนในโรงเรียน ผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียน 3. เป็นผู้ช่วยพยาบาลวิชาชีพในการอบรมนักเรียนจิตอาสาให้เป็นหมอน้อย 4. ร่วมเชื่อมบ้านเด็กวัยเรียนและผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง โดยให้ความรู้เบื้องต้น เรื่องพฤติกรรมปลอดภัย การจัดสิ่งแวดล้อมในบ้านและบริเวณบ้าน และการเฝ้าระวังความเสี่ยงที่อาจนำมาซึ่งการบาดเจ็บทั้งในบ้านและนอกบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกแบบกิจกรรมและวิธีการดำเนินงานในทุกโครงการแต่ละขั้นตอน 2. ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานทุกโครงการ และให้ความช่วยเหลือเพื่อประสบปัญหาอุปสรรคในการทำงาน 3. เป็นสมาชิกในทุกโครงการในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (กรณีที่ไม่ได้แสดงบทบาทหลัก)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหลัก	บทบาทร่วมหรือบทบาทประสาน
4. ครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> สอนการป้องกันอุบัติเหตุในวิชาศึกษาของชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 แต่เน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญมากขึ้นด้วยการสอนแบบสาธิตและสาธิตย้อนกลับวิธีการป้องกันอุบัติเหตุ แสดงบทบาทสมมุติด้วยการเล่นละครที่ผูกเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ เป็นต้น กำหนดให้มีการสำรวจจุดเสี่ยงในโรงเรียนร่วมกับตัวแทนนักเรียน ผู้ดูแล พยาบาลวิชาชีพ และ อสม. จัดกิจกรรมรณรงค์การป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ประกอบด้วย การประกวดวาดภาพพฤติกรรมนักเรียนปลอดภัย นิทรรศการความปลอดภัยในโรงเรียน จัดประกวดตอบปัญหาชิงรางวัลเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> ออกแบบกิจกรรมและวิธีการดำเนินงานในทุกโครงการแต่ละขั้นตอน ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานทุกโครงการ และให้ความช่วยเหลือเพื่อประสบปัญหาอุปสรรคในการทำงาน เป็นสมาชิกในทุกโครงการในฐานะผู้มอบหมาย (กรณีที่ไม่ได้แสดงบทบาทหลัก)
5. ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน)	<ol style="list-style-type: none"> จัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนให้มีความปลอดภัย นำผู้เกี่ยวข้องสำรวจจุดเสี่ยงในชุมชนและจัดจุดเสี่ยงเหล่านั้นให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยด้วยการนำสำรวจทุกเส้นทางในชุมชน วาดแผนที่เส้นทางการจราจรในชุมชนและจุดเสี่ยง จัดทำป้ายเตือนจุดเสี่ยงในชุมชน จัดทำป้ายจราจรเพิ่มเติม رصدดูกระแสดำเนินการต่าง ๆ ในชุมชน 	
6. อปพร.	<ol style="list-style-type: none"> เป็นผู้ช่วยผู้นำชุมชนในการสำรวจจุดเสี่ยงต่าง ๆ ในชุมชน เป็นผู้ช่วยตำรวจในการให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนเรื่องกฎหมายจราจรและการป้องกันอุบัติเหตุจราจร 	
7. ตำรวจ	<ol style="list-style-type: none"> เป็นวิทยากรให้ความรู้เด็กวัยเรียนในโรงเรียน เรื่อง กฎหมายจราจร การป้องกันอุบัติเหตุจราจร และวิธีการสวมหมวกนิรภัยที่ถูกต้อง 	<ol style="list-style-type: none"> ออกแบบกิจกรรมและวิธีการดำเนินงานในทุกโครงการแต่ละขั้นตอน ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานทุกโครงการ และให้ความช่วยเหลือเพื่อประสบปัญหาอุปสรรคในการทำงาน เป็นสมาชิกในทุกโครงการในฐานะผู้มอบหมาย (กรณีที่ไม่ได้แสดงบทบาทหลัก)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหลัก	บทบาทร่วมหรือบทบาทประสาน
8. จิตอาสา (ผู้พิการ)	1. ร่วมเป็นวิทยากรในทีมของตำรวจและบรรยายประสบการณ์ตรงที่ตนเองได้รับอุบัติเหตุ เพื่อเป็นเรื่องเตือนใจให้เด็กนักเรียนตระหนักเรื่อง การป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุให้มากยิ่งขึ้น	1. ออกแบบกิจกรรมและวิธีการดำเนินงานในทุกโครงการแต่ละขั้นตอน 2. ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานทุกโครงการ และให้ความช่วยเหลือเพื่อประสบปัญหาอุปสรรคในการทำงาน 3. เป็นสมาชิกในทุกโครงการในฐานะผู้มีบทบาทรอง (กรณีที่ไม่ได้แสดงบทบาทหลัก)

ในการประชุมกลุ่มย่อยแต่ละครั้งผู้วิจัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ให้คำปรึกษา และเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในระยะนี้มีดังนี้

1. มีบ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมบ้านปลอดภัยโดยไม่เข้าร่วมประกวด จำนวน 22 หลังคาเรือน โดยบ้านเหล่านี้ยินดีปฏิบัติตามเกณฑ์ประกวดและพร้อมให้หุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าเยี่ยมชมได้ตลอดเวลา

2. มีบ้านที่ได้รับรางวัลประกวดบ้านปลอดภัยจำนวน 3 หลังคาเรือนจากจำนวนบ้านที่เข้าร่วมประกวดทั้งหมด 15 หลังคาเรือน

3. มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสีขาวจำนวน 1 โรงเรียน นักเรียนจิตอาสาสมัครเข้ารับการอบรมเป็นหมอน้อยในโรงเรียนจำนวน 20 คน มีนักเรียนได้รับรางวัลประกวดวาดภาพเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุที่บ้าน โรงเรียนหรือชุมชนจำนวน 3 คนจากผู้เข้าร่วมการประกวดทั้งหมด 15 คน

4. มีการกำหนดให้เป็นนโยบายของโรงเรียน เรื่องการจัดให้ผู้ปกครองที่รับ-ส่งนักเรียนด้วยรถจักรยานยนต์จอดรอรับส่งบริเวณหน้าประตูเข้า-ออก โดยไม่อนุญาตให้นำรถจักรยานยนต์เข้ามาในบริเวณโรงเรียน

5. จากการสำรวจจุดเสี่ยงในโรงเรียน พบจุดเสี่ยงทั้งหมด 10 จุด จุดที่ 1 หน้าต่างห้องเรียน ไม่มีกอลอนเมื่อเปิดหน้าต่างไม่มีที่ล็อกกอลอน จุดที่ 2 สนามฟุตบอลมีน้ำขัง จุดที่ 3 สนามเชียร์ เป็นเหล็กสูงหลายชั้นแต่ไม่มีความแข็งแรง จุดที่ 4 สนามเด็กเล่นด้านหลังโรงเรียนเป็นพื้นปูนซีเมนต์ จุดที่ 5 ของเล่นส่วนใหญ่เก่าชำรุด บางชิ้นมีเหล็กแหลมยื่นออกมา จุดที่ 5 ทางเดินเท้าด้านข้างโรงเรียนมีตะไคร่น้ำบนพื้นปูนจำนวนมาก จุดที่ 7 รั้วเหล็กโรงเรียน แม้มีความสูงแต่นักเรียน

สามารถปีนขึ้นไปเล่นได้และเคยมีเด็กเกิดอุบัติเหตุถูกเหล็กแทงบริเวณฝ่ามือ จุดที่ 8 บันไดขึ้นและลงของอาคารไม้ เด็กสามารถปีนขึ้นไปและสไลด์ลงมาตามราวบันได จุดที่ 9 มีรั้วฝั่งและรั้วแดนเกาะที่อาคารของโรงเรียน และจุดที่ 10 ด้านหลังอาคารเรียนมีกองไม้ที่มีตะปู จากข้อมูลจุดเสี่ยงทั้ง 10 จุด ผู้อำนวยการโรงเรียนเห็นความสำคัญของการสำรวจจุดเสี่ยงและรับปากที่จะสำรวจจุดเสี่ยงในโรงเรียนปีละ 2 ครั้ง

6. ตัวแทนคณะกรรมการชุมชนและจิตอาสา (ผู้พิการ) ประมาณ 10 คน พบจุดเสี่ยง 8 จุด ประกอบด้วย 1) ถนนสี่แยกในย่านที่บ้านของชุมชนมีความหนาแน่น 2) สี่แยกที่ไม่อยู่ในย่านชุมชนแต่รถสัญจรด้วยความเร็ว 3) ทางโค้งในระยะใกล้เคียง ๆ กัน 4) สามแยกที่มีบ่อแห้งอยู่ด้านข้างโดยไม่มีรั้วกัน 5) ทางหลายโค้งซึ่งมักมีสัตว์เลี้ยง (วัวและแพะ) ข้ามถนนที่ยากแก่การสังเกต 6) สะพานแคบที่ทำให้รถวิ่งสวนกันได้ลำบาก 7) สามแยกรูปตัววายทำให้มองไม่เห็นรถที่สวนทางในระยะกระชั้นชิด และ 8) ถนนที่เด็กนักเรียนข้ามจากฝั่งหนึ่ง (ซึ่งเป็นบ้านที่สอนพิเศษ) ไปยังฝั่งตรงข้ามซึ่งเป็นร้านขายของ หลังจากนั้น มีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชนในการลาดลูกระนาดในชุมชน จำนวน 10 จุด

7. โรงเรียนร่วมกับโรงพยาบาลมะเร็งและเทศบาลตำบลท่ามะกาจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุในงานวันเด็ก กิจกรรมประกอบด้วยการจัดนิทรรศการและการตอบปัญหาชิงรางวัล

8. โรงพยาบาลมะเร็ง ตำรวจและเทศบาลตำบลท่ามะการ่วมกันจัดโครงการชุมชนปลอดภัยไร้อุบัติเหตุโดยกิจกรรมที่ดำเนินการโดยตำรวจ ประกอบด้วย การบรรยายกฎหมายจราจรนำรู้ในชุมชนและการใส่หมวกนิรภัยอย่างถูกวิธี กิจกรรมที่ดำเนินการโดยพยาบาล คือ การสอนวิธีการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในบ้าน ในโรงเรียนและในชุมชนและกิจกรรมที่ดำเนินการโดยเทศบาลตำบลท่ามะกา คือ การสอนวิธีการจัดการบ้านปลอดภัย

9. พยาบาลวิชาชีพและ อสม. เยี่ยมบ้านเด็กวัยเรียนทั้งหมด 15 หลังคาเรือน จำแนกเป็นบ้านของเด็กวัยเรียนที่ได้รับบาดเจ็บในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา จำนวน 10 คนและบ้านของเด็กวัยเรียนที่ไม่เคยได้รับการบาดเจ็บ แต่ผู้ดูแลหรือผู้ปกครองต้องการให้เข้าเยี่ยมจำนวน 5 คน โดยเยี่ยมครัวเรือนละ 2 ครั้ง หลังการเยี่ยมได้ส่งต่อข้อมูลของทุกครัวเรือนให้กับพยาบาลเวชกรรมสังคม

ระยะที่ 3 พัฒนาการต่อเนื่องของหุ้นส่วนสุขภาพ

เป็นระยะของการสร้างความต่อเนื่องและความยั่งยืนของการทำงานของหุ้นส่วนทั้งหมด เพื่อให้การป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนสามารถดำเนินงานต่อไปได้โดยผู้เกี่ยวข้องในชุมชน

การดำเนินการในระยะนี้เน้นการประเมินการทำงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย สะท้อนทุกผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นให้ร่วมกันรับทราบ แสดงความคิดเห็นถึงวิธีปรับการทำงาน ทบทวนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ผลการขยายเครือข่ายการทำงานในชุมชนและบทบาทของแต่ละฝ่ายที่จะทำงานร่วมกันต่อไปเมื่อโครงการสิ้นสุดลงและไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ รวมทั้ง

พันธะสัญญาที่จะทำงานร่วมกันต่อไปในระยะยาว กิจกรรมในระยะนี้เน้นการประชุมกลุ่มย่อย เป็นระยะและประชุมกลุ่มใหญ่เพื่อสรุปผลลัพธ์ของการดำเนินงานทั้งหมด จากการสะท้อน ความรู้สึกของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเพื่อป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียน ในชุมชนพบว่า

1. ผู้เกี่ยวข้องมีความมั่นใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น สามารถ ผลักดันให้ชุมชนริเริ่มกิจกรรมใหม่ ๆ ได้ทราบข้อมูลและตระหนักถึงความสำคัญของการเกิด การบาดเจ็บในเด็กวัยเรียนและวิธีการป้องกัน ซึ่งไม่เคยให้ความสำคัญมาก่อนได้ร่วมสะท้อนคิด ร่วมเสนอความต้องการและได้เห็นว่าความต้องการของตนเองได้รับการตอบสนอง ซึ่งทำให้เกิด ความภาคภูมิใจ ทำให้รู้สึกว่าคุณเองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการร่วมพัฒนาชุมชนของตนเอง

2. ผู้เกี่ยวข้องได้เห็นว่าบทบาทประสานมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าบทบาทหน้าที่หลัก และบทบาทประสานนี้เองทำให้เกิดความร่วมมือในการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ที่ทำให้การป้องกัน การบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนยังมีประสิทธิภาพมากขึ้นรวมทั้งทำให้เกิดเครือข่ายใหม่ที่จะนำไป สู่ความร่วมมือที่จะพัฒนาชุมชนร่วมกันในประเด็นอื่นได้

3. ผู้เกี่ยวข้องได้เห็นว่าแม้มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันแต่สามารถมาประสานการทำงาน ร่วมกันแบบเท่าเทียมได้และลดความรู้สึกการมีช่องว่างระหว่างการทำงานได้เป็นอย่างดี

4.7 ผลการพัฒนาหุ้นส่วนสุขภาพต่อการเปลี่ยนแปลงการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน พฤติกรรม การป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่ เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม **ในชุมชนหมู่ 4 ตำบลท่ามะกา อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี**

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามชุดเดิมกับเด็กวัยเรียนและผู้ดูแล หรือผู้ปกครองของเด็กวัยเรียนเพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการบาดเจ็บในเด็กวัยเรียน พฤติกรรม การป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียนและพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็ก วัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง ปรากฏผลดังนี้

4.7.1 การบาดเจ็บในเด็กวัยเรียน

ตารางที่ 4.11

เปรียบเทียบจำนวนการบาดเจ็บก่อนและหลังการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพ
เพื่อป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนในชุมชน

	ครั้ง		ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน		T-test	P-value
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
การบาดเจ็บเด็กวัยเรียน	0.63	0.31	0.49	0.47	-3.477	0.001

จากตารางที่ 4.11 จะเห็นได้ว่าเด็กวัยเรียนได้รับบาดเจ็บก่อนการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพ 33 คน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31) ขณะที่หลังการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพเด็กวัยเรียนได้รับบาดเจ็บลดลงเหลือ 16 คน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47) อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ 0.001

4.7.2 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับการเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียนก่อนและหลังการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพ ปรากฏว่าหลังการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 68.38 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.86) ซึ่งสูงกว่าก่อนการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.25 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.87) เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติสถิติ (0.11) ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12

คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บของเด็กวัยเรียน
โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพ

	คะแนนเฉลี่ย		ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน		T-test	P-value
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
	คะแนนพฤติกรรมการ ป้องกันตนเองจากการ บาดเจ็บของเด็กวัยเรียน	67.25	68.38	4.87		

4.7.3 พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครองก่อนและหลังการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพปรากฏว่า หลังการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 68.38 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.06) สูงกว่าก่อนการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.46 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.40) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (0.05) ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13

คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียนของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง
โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการพัฒนาหุ่นส่วนสุขภาพ

	คะแนนเฉลี่ย		ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน		T-test	P-value
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง		
	คะแนนพฤติกรรมการป้องกัน การบาดเจ็บให้แก่เด็กวัยเรียน ของผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง	65.46	68.93	6.40		

